

La Fundació El Solà realitza un inventari de la pedra en sec

L'entitat calcula que l'inventari inclourà un miler de construccions localitzades a la Fatarella

REDACCIÓ
 La Fatarella

Prop d'un miler de construccions podrien arribar a constituir l'inventari d'elements de pedra seca que des del 2002 està elaborant la Fundació El Solà, de la Fatarella amb la col·laboració de la Universitat Rovira i Virgili. Segons la Fundació El Solà, l'elaboració d'aquest inventari ha de servir per conèixer quin és el patrimoni de pedra en sec de la Fatarella, veure quines són les seues deficiències i analitzar els elements susceptibles de restauració, a més de possibilitar la gestió de tot aquest patrimoni.

La idea de realitzar un inventari que inclogués totes les construccions de pedra seca de la població va sorgir arran d'unes jornades de treball organitzades conjuntament amb la Unitat de Geografia de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. En el marc d'aquestes jornades es va encetar el treball de camp per a situar i localitzar les diferents construccions de pedra en sec que hi ha disseminades pel terme municipal. Enguany se celebraran unes segones jornades on s'exposaran tots els elements inventariats fins ara.

El treball de camp

Per a localitzar i inventariar totes les construccions de pedra en sec de la Fatarella s'està realitzant un exhaustiu treball de camp que s'inicia amb la identificació del tipus de construcció i se completa amb l'elaboració d'una base de dades digital. A més, s'ha de localitzar cadascuna de les construccions inventariades en un mapa, per a saber-ne la seua situació exacta, i posteriorment introduir-les a l'ordinador a través del programa Miramon.

La Fundació El Solà

La Fundació El Solà és una entitat sense ànim de lucre creada l'octubre del 1999. La seua finalitat és contribuir a l'estudi, la conservació, el desenvolupament i la divulgació del patrimoni cultural no només de la Fatarella, sinó també de la Terra Alta i de les comarques veïnes. L'entitat, que dedica una especial atenció a les

construccions de pedra en sec, està instal·lada al centre històric de la població en un edifici del 1726, que formava part de la muralla que durant l'edat mitjana tancava la població. Allí la Fundació disposa d'un centre de documentació i d'interpretació del patrimoni, així com d'una exposició de la pedra en sec de la Fata-

rella.

La Fundació El Solà, que forma part de la Societat Científica Internacional per a l'estudi de la pedra en sec, també organitza cursos, conferències i un llarg etcètera d'activitats. Precisament fa poc va culminar un taller de restauració de la Cabana del Cacanó.

Els marges són una de les construccions de pedra en sec més característiques.

J. REVILLAS

La pedra en sec també s'empra en la construcció d'habitatges.

J. REVILLAS

La Fatarella: l'univers de la pedra en sec

A la Fatarella se localitzen multitud de mostres de construccions de pedra en sec. Aquest tradicional mètode de construcció consisteix en col·locar pedres, agermanades les unes amb les altres sense cap altre material que les uneixi.

La tipologia d'aquestes és molt variada, des de marges fins a cabanes, passant per pous i masies, entre altres elements. A la Fatarella, la construcció més característica és la cabana. La cabana de pedra en sec adossada normalment al marge d'un bancal, destaca sobretot per la seua coberta de volta de mig punt. Al damunt de la volta s'acostumava a posar una abeurada de calç o argamassa per donar més solidesa i impermeabilitat a la volta. Després se tapiava amb terra argilosa per tal que l'aigua no se colés entre les pedres i s'hi plantava safrà o altres plantes per fixar-la. En aquestes cabanes, que es construïen com a lloc habitable per tal de poder-s'hi quedar a dormir en les èpoques de molta feina al camp, s'habilitava una pallissa, un foc i unes lleixes o fresqueres, la boca es tancava i es deixava una petita porta d'accés.

Altres construccions destacables són els marges, els masos de pedra en sec, les perxes per assecar fruits, les mines –unes galeries fetes de pedra en sec pensades per aconseguir una superfície més gran de captació d'aigua d'una font–, els pous de neu, les basses, les cisternes, així com els molins de farina, els forns de calç, de ges i d'oli de gingebre, les teuleries, i les balmes.